

PROMETNA ŠOLA MARIBOR

VIŠJA PROMETNA ŠOLA

Mitja Pak

**ANALIZA IZREDNEGA PREVOZA V
CESTNEM PROMETU**

Diplomsko delo

Maribor, februar 2020

prometna šola maribor
višja prometna šola

SI – 2000 MARIBOR, Preradovičeva ulica 33, tel.: +386 (2) 42 94 137, tel./faks: +386 (2) 42 94 139

Diplomsko delo višješolskega študijskega programa

ANALIZA IZREDNEGA PREVOZA V CESTNEM PROMETU

Študent: *Mitja Pak*
Vpisna številka: *12150162735*
Študijski program: *Logistično inženirstvo*
Vrsta študija: *Redni*
Predmet: *Tehnologija in organizacija transporta*
Mentorica: *mag. Adrijana Kresnik Kočev*
Lektorica: *mag. Nataša Bauman, prof.*

Maribor, februar 2020

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici mag. Adrijadi Kresnik Kočev in podjetju SETRANS d.o.o. za strokovno pomoč pri pisanju diplomskega dela. Prav tako bi se rad zahvalil podjetju Konrad Transport za ponujeno priložnost prisostvovanja pri izrednem prevozu. Zahvaljujem se tudi vsem ostalim podjetjem za vse nasvete in za vse dane koristne informacije. Še posebej pa se zahvaljujem svoji partnerki in staršem za vso dano podporo v času študija.

Hvala.

IZJAVA O AVTORSTVU IN OBJAVI DIPLOMSKEGA DELA

Podpisani

Mitja Pak,

rojen 17.2.1995 v Mariboru, s svojim podpisom potrjujem, da:

1. sem avtor diplomskega dela z naslovom:

ANALIZA IZREDNEGA PREVOZA V CESTNEM PROMETU;

2. je diplomsko delo rezultat lastnega raziskovalnega dela;
3. predloženo diplomsko delo v celoti ali v delih ni bilo predloženo za potrditev izobrazbe po študijskem programu druge šole;
4. nisem kršil avtorskih pravic in intelektualne lastnine drugih;
5. je elektronska različica identična s tiskano obliko diplomskega dela;
6. dovolim objavo diplomskega dela na spletni strani šole.

V Lenartu, dne 7. 2. 2020.

Podpis: _____

ANALIZA IZREDNEGA PREVOZA V CESTNEM PROMETU

Ključne besede: logistika, promet, izredni prevoz, transportna sredstva za izredne prevoze, kategorije izrednih prevozov, načrtovanje izrednih prevozov.

Povzetek

Diplomsko delo obravnava področje izrednih prevozov. Tako so v diplomskem delu predstavljene kategorije izrednih prevozov, specifikke pri organizaciji izrednih prevozov. Posebna pozornost je bila namenjana zakonskim podlagam, saj so temelj za opravljanje te dejavnosti. V praktičnem delu smo predstavili načrtovanje in izvedbo izrednega prevoza na praktičnem primeru. Prav tako smo navedli primerjavo pri izdaji dovoljenj med izbranimi državami.

ANALYSIS OF SPECIAL ROAD TRANSPORT

Key words: logistics, traffic, oversize load, category of oversize load transport, escort vehicle for oversize load transport.

Abstract

The diploma thesis deals with oversize load transport. In diploma thesis categories of oversize load transport are presented, specification in organization of oversize load transport are also included. Special attention was paid to legislation. In the practical part we presented the planning of oversize load transport on real example of oversize load transport.

VSEBINA

1	UVOD	1
1.1	OPIS PODROČJA IN OPREDELITEV PROBLEMA	1
1.2	NAMEN, CILJI IN OSNOVNE TRDITVE.....	1
1.3	PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE RAZISKAVE	1
1.4	UPORABLJENE METODE DELA	2
2	OSNOVA TEORETIČNA IZHODIŠČA ZA ANALIZO IZREDNIH PREVOZOV	3
2.1	ZAKONSKE PODLAGE ZA IZVAJANJE IZREDNIH PREVOZOV	4
2.1.1	<i>Zakon o cestah</i>	4
2.1.2	<i>Zakon o pravilih cestnega prometa</i>	6
2.1.3	<i>Pravilnik o pogojih in načinu opravljanja izrednih prevozov po javnih cestah ter o tranzitnih smereh za izredne prevoze v Republiki Sloveniji</i>	6
2.1.4	<i>Pravilnik o obliki, pogojih in načinu uporabe posebnih svetlobnih znakov vozil za izredne prevoze</i>	8
2.2	DOVOLJENJE ZA IZREDNI PREVOZ.....	11
2.2.1	<i>Vrste dovoljenj za izredni prevoz</i>	11
2.2.2	<i>Postopek pridobitve dovoljenja</i>	13
2.2.3	<i>Vsebina dovoljenja</i>	15
2.2.4	<i>Izjeme pri izrednih prevozi</i>	16
2.3	PREVOZNA SREDSTVA ZA IZVEDBO IZREDNIH PREVOZOV.....	17
2.3.1	<i>Vlečno prevozno sredstvo</i>	17
2.3.2	<i>Vlečeno prevozno sredstvo</i>	19
3	ANALIZA IZREDNEGA PREVOZA V CESTNEM PROMETU	24
3.1	PREDSTAVITEV PODJETJA TRANSPORT KONRAD.....	24
3.2	POSTOPEK NAROČILA IZREDNEGA PREVOZA.....	24
3.3	POSTOPEK ORGANIZACIJE IZREDNEGA PREVOZA.....	25
3.4	PREVOZNA POGODBA	26
3.5	ANALIZA IZREDNEGA PREVOZA DROBILNIC BETONA.....	28
3.5.1	<i>Izredni prevoz drobilnic betona</i>	28
3.5.2	<i>Ugotovitev</i>	34
3.5.3	<i>Primerjava med državami</i>	35
3.5.3.1	Slovenija	36
3.5.3.2	Hrvaška	36
3.5.3.3	Avstrija.....	36
3.5.3.4	Italija	37

4	SKLEP	38
	VIRI, LITERATURA	39
	SEZNAM SLIK	41

UPORABLJENE KRATICE

RS – Republika Slovenije

1 UVOD

1.1 OPIS PODROČJA IN OPREDELITEV PROBLEMA

V sistemu cestnega prometa so izvedeni različni prevozi tovora, ki so lahko specifični tako zaradi geografskih značilnosti ali zaradi tovora, ki se prevaža. V slednjo skupino zagotovo lahko uvrščamo izredne prevoze. Termin izredni prevoz v cestnem prometu v splošnem pomeni prevoze, ko samo vozilo ali skupaj z nedeljivim tovorom presega s predpisi ali s prometnim znakom dovoljeno skupno maso osne obremenitve ali mere.

Veliko težav pri organizaciji izrednih prevozov prihaja pri pridobivanju dovoljenja in načrtovanju poti. V RS poznamo več kategorij cest. To so javne ceste, ki se delijo na državne in občinske ceste. Torej za vsako kategorijo ceste je potrebno dovoljenje, ki se pridobi na ustrezni instituciji glede na kategorijo ceste.

1.2 NAMEN, CILJI IN OSNOVNE TRDITVE

Namen diplomskega dela je analizirati izredni prevoz na praktičnem primeru.

Cilji diplomskega dela so:

- predstaviti teoretična izhodišča za analizo izrednih prevozov;
- predstaviti zakonske podlage za izvedbo izrednih prevozov;
- opisati postopek pridobivanja dovoljenja za izredni prevoz;
- predstaviti postopek načrtovanja izrednega prevoza.

Trdimo, da podjetje Transport Konrad opravlja prevoze skladno z zakonskimi podlagami.

1.3 PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE RAZISKAVE

V diplomskem delu smo preučevali izredne prevoze v cestnem prometu. Pri preučevanju je bila podrobno predstavljena zakonodaja izrednih prevozov, kategorije izrednih prevozov,

pridobivanje dovoljenj za izvedbo izrednih prevozov, spremljevalna vozila, transportna vozila.

V diplomskem delu smo se omejili na organizacijo izrednih prevozov v RS. Tako da smo v diplomskem delu predstavili osnove za izvajanje izrednih prevozov.

1.4 UPORABLJENE METODE DELA

V diplomskem delu bomo uporabili naslednje metode dela:

- Metoda deskripcije, s pomočjo katere bomo opisovali teorijo in pojme;
- Metoda klasifikacije, s pomočjo katere bomo definirali pojme;
- Metoda sinteze, s pomočjo katere bomo povezovali teoretični pogled in dejstva iz prakse;
- Metoda analize, s katero bomo povezovali ugotovitve iz prakse in teorije.

2 OSNOVA TEORETIČNA IZHODIŠČA ZA ANALIZO IZREDNIH PREVOZOV

S pojmom izredni prevoz v cestnem prometu povežemo prevoze tovora, ki presegajo največje dovoljene dimenzije v cestnem prometu. Pravilnik o pogojih in načinu opravljanja izrednih prevozov po javnih cestah ter o tranzitnih smereh za izredne prevoze v Republiki Sloveniji (Ur. l. RS, št. 4/08, 36/08, 110/09, 48/10 in 109/10 – ZCes-1) v 2. členu podrobneje definira, kdaj se prevoz uvršča med izredne prevoze. Torej, če vlečno vozilo skupaj z nedeljivim tovorom ali samo presega eno od dimenzij širine, dolžine, višine, skupno maso ali osno obremenitev, ki jih določa zakonodaja RS, se to pojmuje kot izredni prevoz. Izredni prevoz je tudi tedaj, ko je vozilo samo ali skupaj s tovorom v mejah pogojev, torej presega omejitve katerega od pogojev, ki so odredeni na cesti ali njenem delu (PISRS [online], 2018).

Osnovni pravni viri v RS predstavljajo ureditev izrednih prevozov. Predstavljajo vse, kar zajema izredni prevoz, s tem mislimo na določila spremljevalnega vozila in osebo, ki ga kontrolira. Prav tako pa določajo in predstavljajo vse pogoje za pridobivanje dovoljenja za izvedbo izrednih prevozov, kar je pri izvajanju izrednih prevozov najbolj potrebno, oziroma brez teh izrednih prevozov ni.

V splošnem lahko rečemo, da poznamo v RS naslednje zakonske akte, ki urejajo področje izrednih prevozov v cestnem prometu. To so:

- Zakon o cestah (Ur. l. RS, št. 109/10, 48/12, 36/14, 46/15 in 10/18),
- Pravilnik o pogojih in načinu opravljanja izrednih prevozov po javnih cestah ter o tranzitnih smereh za izredne prevoze v Republiki Sloveniji (Ur. l. RS, št. 4/08, 36/08, 110/09, 48/10 in 109/10 – ZCes-1),
- Pravilnik o obliki, pogojih in načinu uporabe posebnih svetlobnih znakov vozil za izredne prevoze (Ur. l. RS, št. 79/11).

2.1 ZAKONSKE PODLAGE ZA IZVAJANJE IZREDNIH PREVOZOV

2.1.1 Zakon o cestah

Zakon o cestah (Ur. l. RS, št. 109/10, 48/12, 36/14, 46/15 in 10/18) v 32. členu navaja, da se izredni prevoz lahko opravi na podlagi dovoljenja za izredni prevoz, saj je izredni prevoz brez dovoljenja prepovedan. Dovoljenje za izredni prevoz izda Direkcija RS za infrastrukturo (v nadaljevanju direkcija), če izredni prevoz poteka po državnih in/ali občinskih cestah. V primeru, da se izredni prevoz izvede tudi po občinski cesti, je potrebno pridobiti predhodno soglasje njenega upravljavca. Soglasje se izda v roku treh dni od prejetja vloge in ga mora posredovati direkciji po elektronski poti, sicer se šteje, da je soglasje dano. Če pa izredni prevoz poteka samo po občinskih cestah, dovoljenje za izredni prevoz izda občina, razen če se z odlokom ne določi drugače. Izdajatelj mora o izdaji dovoljenja obvestiti vse pristojne organe, policijsko upravo in upravljavce ceste, po kateri bo izredni prevoz potekal. V primeru, da prevoz poteka tudi po državnih cestah, pa morajo obvestiti še občinsko redarstvo in prometno-informacijski center (PISRS [online], 2018).

Dovoljenje za izredni prevoz se skladno s 32. členom Zakon o cestah (Ur. l. RS, št. 109/10, 48/12, 36/14, 46/15 in 10/18) izda le v primeru, če direkcija ugotovi, da tovora od izhodne točke do ciljne točke ni mogoče pripeljati z alternativnimi prometnimi sredstvi, kot je na primer železnica. Izdaja dovoljenja je mogoča tudi, če predlagatelj izrednega prevoza dokaže, da bi z alternativnimi prometnimi sredstvi imel večje skupne stroške prevoza v primerjavi s stroški, ki bi nastali ob dodatnih ukrepih za usposobitev prevozne poti. Ob tem omenjen zakon posebej navaja, da prevozno sredstvo skupaj s tovorom ali vozilo samo lahko presega s predpisom dovoljene ali s prometnim znakom omejene osne obremenitve, mere ali skupne mase v obsegu s pogoji navedenimi v dovoljenju (PISRS [online], 2018).

Zakon o cestah (Ur. l. RS, št. 109/10, 48/12, 36/14, 46/15 in 10/18) v 32. členu navaja tudi izjeme, pri katerih se izredni prevoz lahko opravlja tudi brez dovoljenja. Takšen izredni prevoz se izvrši v primeru nujnih intervencij ob prometnih in drugih nesrečah ter izrednih dogodkih, zaradi vojaških obrambnih nalog, pri vleki pokvarjenega ali poškodovanega večjega tovornega vozila, kot je na primer avtobus, ki je bil ustavljen na vozišču, ampak

samo do najbližjega kraja, kjer se lahko to vozilo varno izloči iz prometa, ter za vozila, ki skrbijo za vzdrževanje cest v zimskem času (PISRS [online], 2018).

Zakon o cestah (Ur. l. RS, št. 109/10, 48/12, 36/14, 46/15 in 10/18) v 32. členu tudi navaja, da se v dovoljenju za izredni prevoz lahko na predlog vlagatelja dovoljenja za izredni prevoz pred iztekom veljavnosti dovoljenja spremenijo podatki o vozilih za izredni prevoz, tovoru, prevoznih poti. Dovoljeno je tudi spreminjati rok veljavnosti, če je sprememba upravičena in je izredni prevoz pod spremenjenimi pogoji izvedljiv (PISRS [online], 2018).

Skladno s devetim odstavkom 32. člena Zakona o cestah (Ur. l. RS, št. 109/10, 48/12, 36/14, 46/15 in 10/18) je višina povračil za izredne prevoze odvisna od vplivov prevoza na cestno infrastrukturo in jih določa vlada. Za izredne prevoze, za katere je direkcija izdala soglasje in potekajo tudi po občinskih cestah in cestah, ki jih upravlja koncesionar ali gospodarska družba, so upravljavci teh cest upravičeni do sorazmernega deleža povračila za izredni prevoz. Nadzor nad evidenco vseh izdanih dovoljenj za izredne prevoze vodijo izdajatelji dovoljenj sami (PISRS [online], 2018).

Zakon o cestah (Ur. l. RS, št. 109/10, 48/12, 36/14, 46/15 in 10/18) v 33. členu navaja skladnost izrednega prevoza glede na pogoje iz dovoljenja za izredni. V primeru, da je ob pregledu pred izvajanjem izrednega prevoza ugotovljeno, da le-ta ni pripravljen do te mere, da bi izpolnjeval pogoje, ki jih predpisuje Dovoljenje, se izvedba izrednega prevoza prepove oziroma zaustavi do uskladitve s pogoji Dovoljenja. Izvajalec mora v primeru neizpolnjevanja pogojev iz Dovoljenja za izredni prevoz plačati stroške pregleda izrednega prevoza izdajatelju Dovoljenja za izredni prevoz (PISRS [online], 2018).

Zakon o cestah (Ur. l. RS, št. 109/10, 48/12, 36/14, 46/15 in 10/18) v 33. členu navaja, da morajo biti vozila, s katerimi se opravlja prevoz, opremljena s posebnimi opozorilnimi svetilkami, ki oddajajo svetlobo rumene barve, in z ustreznim napisom oziroma morajo biti označena s svetlobnim ali odsevnim napisom »izredni prevoz« na zadnji strani vozila. Vozilo, s katerim se izvaja vzdrževanje cest v zimskem času, pa z napisom »pluženje-posipanje«. Vozila, ki opravljajo spremstvo izrednih prevozov, so glede na kategorijo prevozov opremljena tudi s posebno signalno tablo. Posebna signalna tabla na vozilih za spremstvo mora omogočati predvajanje prometne signalizacije, s katero se vse ostale udeležence v prometu seznanja o nevarnosti, obveznostih in prepovedih v zvezi z izrednim prevozom (PISRS [online], 2018).

Skladno z osmim odstavkom 34. člena Zakona o cestah (Ur. l. RS, št. 109/10, 48/12, 36/14, 46/15 in 10/18) mora spremljevalec med svojim delom pri sebi imeti potrdilo o opravljenem usposabljanju za spremljevalca izrednega prevoza in ga na zahtevo ustreznega organa, kot je policija ali občinsko redarstvo, izroči na vpogled. Spremljevalec se mora na vsakih pet let po pridobitvi statusa spremljevalca izrednih prevozov udeležiti obnovitvenega strokovnega usposabljanja (PISRS [online], 2018).

2.1.2 Zakon o pravilih cestnega prometa

Zakon o pravilih cestnega prometa (Ur. l. RS, št. 109/10) v 76. členu navaja pravilno označevanje tovora na bočni strani. V primeru, da tovor sega preko bočne strani, mora biti na območju največjega preseganja spredaj in zadaj označen s tablami velikimi najmanj 40 x 40 cm, ki so pobarvana izmenično s poševnimi trakovi bele in rdeče barve. V primeru noči ali slabe vidljivosti mora biti tovor opremljen na izpostavljanjem mestu z belo svetilko spredaj in z rdečo zadaj (PISRS [online], 2018).

Zakon o pravilih cestnega prometa (Ur. l. RS, št. 109/10) v 103. členu v 3. odstavku navaja, da morajo tako vozila, ki izvajajo izredni prevoz in spremljevalna vozila, ki izvajajo spremstvo prevoza, uporabljati posebno opozorilno svetilko, ki oddaja rumeno svetlobo (PISRS [online], 2018).

2.1.3 Pravilnik o pogojih in načinu opravljanja izrednih prevozov po javnih cestah ter o tranzitnih smereh za izredne prevoze v Republiki Sloveniji

Pravilnik o pogojih in načinu opravljanja izrednih prevozov po javnih cestah ter o tranzitnih smereh za izredne prevoze v Republiki Sloveniji (Ur. l. RS, št. 4/08, 36/08, 110/09, 48/10 in 109/10 – ZCes-1) v 4. členu deli izredne prevoze na pet kategorij (PISRS [online], 2018):

- Izredni prevoz I. kategorije je prevoz, pri katerem vozilo samo ali skupaj s tovorom ne presega dolžine za več kot 25% od največje predpisane dolžine ali s prometnim znakom določene dolžine in predpisane ali s prometnim znakom odrejene osne obremenitve; 3 m širine, 4,2 m višine in skupne mase 44 ton.

- Izredni prevoz II. kategorije je prevoz, pri katerem vozilo samo ali skupaj s tovorom ne presega dolžine za več kot 25% do največ 40% od največje predpisane dolžine ali s prometnim znakom določene dolžine. Preseganje osne obremenitve je dovoljeno za največ 20% predpisane ali s prometnim znakom odrejeno vrednosti. To pomeni 3 m do največ 3,5 m širine, nad 4,2 m do največ 4,5 m višine in skupne mase 60 ton.
- Izredni prevoz III. kategorije je prevoz z vozilom, ki samo ali skupaj s tovorom presega zgornje meje dimenzij, ki so določene za izredni prevoz II. kategorije.
- Izredni prevoz IV. kategorije je prevoz z delovnim vozilom brez tovora, registriranim za udeležbo v prometu, ki ne presega skupne mase 60 ton. V to kategorijo sodijo vsa delovna vozila, katerih dimenzije presegajo predpisane dovoljene mere.
- Izredni prevoz V. kategorije je prevoz z delovnim strojem, vleka zamenljivega vlečnega stroja ali traktorskega priključka brez tovora. Vozilo presega predpisane dovoljene dimenzije in osne obremenitve, ne presega pa skupne dovoljene mase.

Pravilnik o pogojih in načinu opravljanja izrednih prevozov po javnih cestah ter o tranzitnih smereh za izredne prevoze v Republiki Sloveniji (Ur. l. RS, št. 4/08, 36/08, 110/09, 48/10 in 109/10 – ZCes-1) v 3. členu prav tako navaja, da osna obremenitev vozila, s katerim se bo opravljal prevoz, ne sme presegati osne obremenitve, ki je dovoljena s predpisi ali odrejena s prometnim znakom na prevoznici poti, za več kot 30 %. Če gre za večje preseganje osnih obremenitev, se lahko z dovoljenjem odobri ob izpolnjevanju posebnih pogojev, ki se nanašajo na stanje vozišča, po katerem poteka prevoz, način same vožnje ter tehnične specifikacije vozila in jih določi izdajatelj dovoljenja. Prav tako se za izredne prevoze IV. kategorije z dovoljenjem lahko odobri preseganje osne obremenitve tako, da znaša osna obremenitev vozila največ 12 ton na posamezno os. Priklopno ali polpriklopno vozilo, s katerim se opravlja prevoz, in ima preseganje osne obremenitve za več kot 3 tone, mora biti opremljeno z avtomatskim izravnavanjem osnega pritiska in najmanj osmimi kolesi na osi (PISRS [online], 2018).

2.1.4 Pravilnik o obliki, pogojih in načinu uporabe posebnih svetlobnih znakov vozil za izredne prevoze

Pri izvajanju izrednega prevoza je spremstvo obvezno in se določi, kadar izredni prevoz zaradi svojih dimenzij presega širino prometnega pasu na celotni ali na določenih delih prevozne poti, prav tako na predelih, kjer v krivinah prehaja na drug prometni pas, ali da je zaradi njegovega izvajanja potrebna ustavitev prometa za kratek čas (Zagajšek [online], 2017, 40).

Slika 1: Primer spremljevalnega vozila

Vir: <http://www.hansebubeforum.de/showtopic.php?threadid=18324&pagenum=7> (5.8.2018)

Pravilnik o obliki, pogojih in načinu uporabe posebnih svetlobnih znakov vozil za izredne prevoze (Ur. l. RS, št. 79/11) določa obliko, pogoje in način uporabe svetlobnih znakov, ki se uporabljajo med opravljanjem izrednih prevozov. Omenjen pravilnik v 3. členu definira pogoje za enostavno spremstvo in sicer (PISRS [online], 2018):

- Vozila morajo biti opremljena z rumeno svetlobno ali odsevno tablo dolžine najmanj 80 cm s tiskanim napisom črne barve IZREDNI PREVOZ, z višino črk najmanj 10 cm in s posebno opozorilno svetilko, ki oddaja svetlobo rumene barve in je lahko vgrajena v rumeno svetlobno tablo, tako da so vozila dobro vidna ostalim udeležencem v cestnem prometu.
- Vozila morajo imeti najmanj naslednjo dodatno opremo:
  - zeleno in rdečo zastavico za urejanje prometa ali lopar za urejanje prometa ter svetilko, ki oddaja rdečo svetlobo,

- dva odsevna prometna znaka triopan (tristranska piramida), na katerih je upodobljen znak za nevarnost na cesti, s stranico enakostraničnega trikotnika najmanj 60 cm, in dopolnilna tabla s tiskanim napisom IZREDNI PREVOZ z velikostjo pisave najmanj 8 cm oziroma z dvema samostojnima prometnima znakoma, ki vsebujeta znak za nevarnost na cesti s stranico enakostraničnega trikotnika najmanj 60 cm, in dopolnilno tablo s tiskanim napisom IZREDNI PREVOZ z velikostjo pisave najmanj 8 cm,

Slika 2: Triopan

Vir: <http://dk.mors.si/Dokument.php?id=1122> (5.8.2018)

- dve prenosni opozorilni svetilki, ki oddajata svetlobo rumene barve, in odsevni telovnik žive barve z odsevnimi trakovi bele barve za spremljevalca.

Slika 3: Dve svetilki in varnostni jopič

Vir: https://www.academia.edu/32399053/Izredni_prevoz_tovora.docx (5.8.2018)

Pravilnik o obliki, pogojih in načinu uporabe posebnih svetlobnih znakov vozil za izredne prevoze (Ur. l. RS, št. 79/11) v 4. členu definira zahtevno spremstvo, ki se izvaja z vozili, ki morajo biti ustrezno opremljena in označena enako kot vozila za enostavno spremstvo, kot dodatek morajo imeti še merilnik višine in dolžine (PISRS [online], 2018).

Slika 4: Merilnik višine

Vir: http://www.lmeritev.si/art/TELESKOPSKA_PALICA_Merilna_oprema_za_gradbenike_METRI_NIVE_LIRJI_TEODOLITI/TELEFIX_Z_MERILNIM_KLJUNOM (5.8.2018)

Slika 5: Merilnik dolžine

Vir: <https://www.mimovrste.com/merilniki-razdalj/erba-tracni-meter-er-03325-50-m-803743> (5.8.2018)

Pravilnik o obliki, pogojih in načinu uporabe posebnih svetlobnih znakov vozil za izredne prevoze (Ur. l. RS, št. 79/11) v 4. členu definira zahtevno spremstvo, ki mora imeti tudi svetlobno signalno tablo, velikosti 100 cm x 70 cm ali večje, z možnostjo spreminjanja prometnih znakov, ki so vidni na tabli (PISRS [online], 2018):

- S sprednje strani vozila: znak za nevarnost na cesti, dopolnilna samostojna tabla s tiskanim napisom IZREDNI PREVOZ, rumena utripajoča puščica, usmerjena levo ali desno, ki opozarja, da je prometni pas zaprt in ga je potrebno zamenjati v smeri puščice.
- Z zadnje strani vozila: znak za nevarnost na cesti, dopolnilna samostojna tabla s tiskanim napisom IZREDNI PREVOZ, znak za prepovedano prehitevanje vseh motornih vozil, razen enoslednih, znak za prepovedano prehitevanje za tovorna

vozila, puščica, ki utripa v rumeni barvi in je usmerjena levo ali desno in opozarja, da je prometni pas zaprt in ga je potrebno zamenjati v smeri, kot jo kaže puščica.

Slika 6: Svetlobna tabla zahtevnega spremljevalnega vozila

Vir: https://www.academia.edu/32399053/Izredni_prevoz_tovora.docx (5.8.2018)

Ob tem je potrebno poudariti, da mora biti spreminjanje vsebine na svetlobni signalni tabli omogočeno iz notranjosti vozila za spremstvo. Vozilo, ki je označeno in opremljeno za zahtevno spremstvo, se lahko uporablja tudi za enostavno spremstvo (PISRS [online], 2018). Prav tako mora biti spremljevalno vozilo opremljeno z komunikacijsko napravo, ki jim omogoča nemoteno komunikacijo med voznikom izrednega prevoza in spremljevalcem. Spremljevalno vozilo ne sme presegati največje dovoljene mase 3,5 ton in mora biti dovolj pregledno, tako da vozniku omogoča pregled nad vozilom, ki ga spremlja in prav tako nad prometom okoli sebe in izrednega prevoza. Spremljevalno vozilo ne sme biti vključeno ali sodelovati kot pomoč pri prevozu tovora, ampak mora opravljati izključno naloge spremljevalnega vozila (Zagajšek [online], 2017, 40).

2.2 DOVOLJENJE ZA IZREDNI PREVOZ

Za izvajanje izrednega prevoza po javnih cestah mora imeti izvajalec dovoljenje za izvajanje takega prevoza. Z dovoljenjem za izredni prevoz izdajatelj določi posebne pogoje za izvedbo izrednega prevoza, s katerimi bo zagotovil varnost vseh udeležencev v cestnem prometu, varnost na javnih cestah in pretočnost prometa, s tem pa se tudi odmeri povračilo za izredne prevoze (E-uprava RS [online], 2018).

2.2.1 Vrste dovoljenj za izredni prevoz

Za opravljanje izrednih prevozov poznamo dve vrsti dovoljenj (E-uprava RS [online], 2018):

- Dovoljenje za krajše obdobje, za veljavnost do 30 dni:

Dovoljenje se lahko pridobi za vsak izredni prevoz z veljavnostjo največ 30 dni od dneva izdaje dovoljenja. Prav tako se lahko pridobi eno dovoljenje za izredni prevoz z več vozili v primeru, da gre za sočasni prevoz pod enakimi pogoji po isti prevoznici poti.

- Dovoljenje za daljše obdobje, za veljavnost do 12 mesecev:

Dovoljenje se lahko pridobi za obdobje od najmanj enega meseca do največ dvanajst mesecev za več izrednih prevozov ali za izredne prevoze, ki se opravljajo z več vozili pod enakimi pogoji. Dovoljenje za daljše obdobje se lahko pridobi za opravljanje:

- Več izrednih prevozov I. kategorije ali za izredni prevoz I. kategorije za več vozil na vseh javnih cestah. Takšno dovoljenje ne velja za opravljanje izrednih prevozov po infrastrukturah, na katerih velja prepoved za tovorni promet ali na katerih prevoz presega osno obremenitev, skupno maso, skupno širino, skupno dolžino ali skupno višino, ki je odrejena s prometnim znakom ali preko premostitvenih objektov in po odsekih cest, preko katerih izredni prevozi niso dovoljeni;
- Več izrednih prevozov II. kategorije ali za izredni prevoz II. kategorije za več vozil na eni ali več prevoznih poteh;
- Več izrednih prevozov III. kategorije na eni ali več prevoznih poteh, kadar vozilo samo ali skupaj s tovorom ne presega 44 ton skupne mase, 4,5 m višine, 25 m dolžine, 4,5 m širine in ne presega osnih obremenitev, ki so predpisane za prevozno pot;
- Več izrednih prevozov IV. kategorije na eni ali več prevoznih poteh;
- Več izrednih prevozov V. kategorije na eni ali več prevoznih poteh, kadar skupna masa vozila ne presega 60 ton in osna obremenitev vozila ne presega predpisane osne obremenitve.

Pri dovoljenjih za daljše obdobje mora lastnik dovoljenja pred samim začetkom vsakega prevoza preveriti, če je sama izvedba prevoza v skladu z izdanim dovoljenjem mogoča na vseh predelih prevozne poti. Pri izvajanju prevoza se morajo ne glede na dovoljenje upoštevati vse omejitve prometa, ki so omenjene v dovoljenju in so označene s prometnimi znaki (prav tam).

2.2.2 Postopek pridobitve dovoljenja

O dovoljenju za izredni prevoz smo v diplomskem delu že pisali v prejšnjem poglavju. Za pridobitev dovoljenja za izredne prevoze se odda vloga za izdajo dovoljenja. Vloga je lahko pisna ali v elektronski obliki, v primeru elektronske oblike je lahko podpisana z elektronskim podpisom (E-uprava RS [online], 2018).

Za oddajo vloge je potrebno navesti naslednje podatke (prav tam):

- podatke o prevozniku in predlagatelju izrednega prevoza,
- podatke o željeni predlagani veljavnosti dovoljenja,
- podatke o predvideni prevoznih poti,
- podatke o prevoznem sredstvu,
- podatke o dimenzijah in masi tovora skupaj s prevoznim sredstvom,
- podatke o osnih obremenitvah in razdaljah med osmi in kolesi.

Prav tako je vlogi potrebno priložiti naslednje priloge (prav tam):

- V primeru, da vozilo ni registrirano v RS, je treba priložiti kopijo prometnega dovoljenja in potrdila o skladnosti vozila, iz katere je razvidna skladnost vozila in država registracije.
- Za izredne prevoze II. in III. kategorije je potrebo priložiti skico vozila, s katerim bo opravljen prevoz, ki se lahko nariše prostoročno. Na njej je potrebno označiti natovorjen tovor z navedenimi dimenzijami in skupno maso prevoza. Kadar izredni prevoz presega osne obremenitve, je na skici potrebno označiti osne obremenitve in razdalje med osmi.
- Za izredne prevoze III. kategorije in za izredne prevoze II. kategorije, pri katerih je potrebno zaustaviti promet za krajše obdobje, je zraven vloge potrebno priložiti tudi prevozni načrt. Prevozni načrt lahko izdelata predlagatelj sam. Prevozni načrt mora vsebovati naslednje informacije:
  - Informacije o prevoznih poti z navedbo cest, po katerih se načrtuje sam prevoz, in vse druge prometne površine, ki so vključene na sami prevoznih poti, in so primerne za ustavljanje izrednega prevoza, kot so parkirišča in podobno,

- približen časovni potek prevoza z predvidenimi postanki na prevozni poti,
  - opis lokacij in predviden čas posebnega manevriranja z vozilom ali manipuliranja s tovorom,
  - informacije in opis predvidenih posebnih ukrepov na prevozni poti med samo izvedbo izrednega prevoza (delna ali popolna zapora ceste s predvidenim časom trajanja zapore, ipd.),
  - načrt načina urejanja prometa, če bi ta bil moten zaradi prevoza (izmenično odvijanje prometa, usmerjanje prometa s semaforjev ali ročno, preusmeritev prometa na obvozne ceste ipd.).
- Če skupna masa prevoza presega predpisano nosilnost premostitvenih objektov na prevozni poti, torej skupna masa presega 60 ton ali nosilnosti, določene v banki cestnih podatkov, mora vlagatelj ob vlogi priložiti predpisano presojo stabilnosti premostitvenih objektov. Presoja, ki se nanaša na enak izredni prevoz in nespremenjeno prevozno pot ter objekte, ne sme biti starejša od enega leta. Presoja mora izdelati nekdo, ki je registriran za projektiranje premostitvenih objektov. Presoja stabilnosti premostitvenih objektov mora vsebovati naslednje podatke:
    - Tehnične podatke o cestnih objektih na prevozni poti,
    - poročilo o stanju cestnih objektov na prevozni poti,
    - maso prevoza,
    - skupno maso in obtežno shemo prevoza,
    - statične izračune prevoza,
    - vse posebne pogoje za prevoz preko objektov,
    - vse mogoče predhodne ukrepe, potrebne za zagotovitev prevoznosti preko cestnih objektov,
    - ugotovitev, da so vsi cestni objekti na prevozni poti sposobni zagotoviti varno izvedbo izrednega prevoza,
    - pogoje, pod katerimi se lahko prevoz opravi brez posledic za stabilnost in trajnost cestnih objektov,

- o dokazila o vplačilih upravne takse in povračila za izredne cestne prevoze.

2.2.3 Vsebina dovoljenja

V 11. členu Pravilnika o pogojih in načinu opravljanja izrednih prevozov po javnih cestah ter o tranzitnih smereh za izredne prevoze v Republiki Sloveniji (Ur. l. RS, št. 4/08, 36/08, 110/09, 48/10 in 109/10 – ZCes-1) je opredeljeno, katere podatke mora vsebovati vsebina dovoljenja za izvedbo izrednega prevoza (PISRS [online], 2019). To so:

- Podatki o vložniku,
- podatki o vozilo, s katerim se bo prevoz izvajal,
- podatki o dimenzijah: dolžina, širina, višina in skupna masa,
- podatki o osni obremenitvi,
- veljavnost dovoljenja,
- podatki o prevoznih poti.

DOVOLJENJE ZA IZREDNI PREVOZ PO JAVNIH CESTAH

Vložniku: COMARK d.o.o., Letalska cesta 5, 1000 Ljubljana

se dovolji izredni prevoz tovora:
z vlečnim vozilom reg. označbe / številka šasije (VIN):
in priklopnim vozilom reg. označbe / številka šasije (VIN):

Prevoz je izreden zaradi presegarjanja: dolžine, širine, višine, skupne mase in osnih obremenitev,
ki ne presegajo naslednjih vrednosti:

dolžina (m): 33,00   širina (m): 3,50   višina (m): 4,50   skupna masa (t): 123,00

osne obremenitve (t/os):

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
10,00	8,00	12,30	12,30	10,40	10,40	10,40	10,40	10,40	10,40	10,40	10,40

Dovoljenje velja za enkratni prevoz
na prevoznih poti:

po cestah: A1 A2 A1 HS 11

in odsekih: 0030 0031 0065 0132 0071 0066 0034 0035 0036 0037 0038 0039 0040 0041 0042 0043
0067 0044 0045 0046 0047 0048 0049 0050 0119 0019 0018 0017 0016 0115 0051 0052 0053 0054
0055 0056 0057 0058 0059 0060 0061 0062 0236 0237 0434 1475

Slika 7: Primer dovoljenja za izredni prevoz

Vir: <http://www.comark.si/dovoljenja-in-spremstvo.html> (8.8.2018)

2.2.4 Izjeme pri izrednih prevozih

V 6. členu Pravilnik o pogojih in načinu opravljanja izrednih prevozov po javnih cestah ter o tranzitnih smereh za izredne prevoze v Republiki Sloveniji (Ur. l. RS, št. 4/08, 36/08, 110/09, 48/10 in 109/10 – ZCes-1) je opredeljeno, za katere izredne prevoze po zakonu dovoljenje ni potrebno, če se izvajajo pod naslednjimi pogoji in na naslednji način (PISRS [online], 2019):

- Za izredne prevoze, ki so potrebni takoj zaradi intervencije ob naravnih in drugih možnih nesrečah, ob izrednih razmerah ali zaradi obrambnih potreb, mora njihov naročnik ali izvajalec predhodno uskladiti pogoje prevoza in prevozno pot z direkcijo in pred samim začetkom izvajanja prevoza o prevozu obvestiti policijo na uradno telefonsko številko 113.

Slika 8: Primer izrednega prevoza za obrambne potrebe

Vir: <http://www.rtv slo.si/slike/photo/2811> (8.8.2018)

- Opravljanje vseh izrednih prevozov, ki se morajo opraviti zaradi zagotovitve prevoznosti cest v zimskem času, med to spada pluženje cest in posipanje cest proti poledici.
- O izrednem prevozu I. kategorije z vozili mednarodnih mirovnih sil, mednarodnih organizacij oziroma obrambnih sil drugih držav, ki potekajo po tranzitnih smereh, mora njegov naročnik ali izvajalec obvestiti Ministrstvo za zunanje zadeve najmanj pet delovnih dni pred začetkom prevoza. V obvestilu morajo biti navedeni podatki o naročniku in izvajalcu prevoza, o vozilu ali vozilih mednarodnih mirovnih sil, s katerimi se bo izredni prevoz opravljal (vrsta in tip vozila, registrska številka vozila, dimenzije vozila, razmik osi z osnimi obremenitvami ter skupna masa vozila), o času

prevoza in o predvideni prevozni poti. Ministrstvo za zunanje zadeve o izrednem prevozu obvesti vojaško policijo, ki opravlja nalogo spremstva izrednega prevoza, in direkcijo, ki v skladu z določbami tega pravilnika ugotovi sposobnost tranzitne smeri za prevzem izrednega prevoza.

Torej, če povzamemo, so to takšni prevozi, ki potekajo po javnih cestah in morajo nujno opraviti intervencijo ob prometnih in drugih vrstah nesreč ter izrednih dogodkih na cesti. Dovoljenje ni potrebno tudi pri vseh vlekah pokvarjenih avtobusov ali drugih večjih tovornih vozil, ki so se iz raznih razlogov ustavila na cestišču, vendar le do najbližjega kraja, kjer se lahko vozilo varno izloči iz prometa. Izvajalec takih izrednih prevozov, ki spadajo pod izjeme, mora obvestiti policijo in ustrezno direkcijo o poteku prevoza (prav tam).

Slika 9: Izjema izrednega prevoza, vleka avtobusa

Vir: https://www.avtovleka-kopitar.si/media/uploads/20061020_29.jpg (8.8.2018)

2.3 PREVOZNA SREDSTVA ZA IZVEDBO IZREDNIH PREVOZOV

V 3. členu Pravilnika o pogojih in načinu opravljanja izrednih prevozov po javnih cestah ter o tranzitnih smereh za izredne prevoze v Republiki Sloveniji (Ur. l. RS, št. 4/08, 36/08, 110/09, 48/10 in 109/10 – ZCes-1) je opredeljeno, da osna obremenitev vozila ne sme presegati največje dovoljene osne obremenitve na pretežnem delu prevozne poti od začetne točke do ciljne točke za več kot 30 %. Večje preseganje osnih obremenitev se lahko z dovoljenjem odobri ob izpolnjevanju posebnih pogojev, kateri so odvisni od stanja na vozišču, način vožnje ter tehnične značilnosti vozila (PISRS [online], 2019).

2.3.1 Vlečno prevozno sredstvo

Prevozna sredstva za izvajanje izrednih prevozov so vozila, ki proizvedejo dovolj veliko vlečno silo, ki zagotavlja silo pogonu, dodatnim sistemom vozila in upravljanje celotnega

vozila vključno z vlečnim vozilom. Tukaj je treba izpostaviti, da je prevozno sredstvo pomemben element za izvedbo izrednih prevozov, saj je od vozila odvisna varnost in hitrost opravljanja izrednega prevoza (Dernulovec, 2015, 17).

Izbira prevoznega sredstva, ki bo izvajalo izredne prevoze, je iz zgoraj navedenih razlogov zelo pomembna. Pri izbiranju prevoznega sredstva moramo poznati približno razmere, v katerih se bo prevozno sredstvo nahajalo na celotnem itinerarju. Poleg teh razmer pa moramo upoštevati osnovo pri izbiri: nosilnost, moč motorja, število osi, zavorni sistem vozila in višino nakladalne površine (prav tam).

Nosilnost lahko dosežemo s podvozjem, ki je ustrezno ojačano, prav tako pa mora biti temu prilagojen motor, diferencial in menjalnik prevoznega sredstva. Takšno prevozno sredstvo je prilagojeno samo za izredne prevoze, in ni dovolj fleksibilno, da bi ga bilo možno uporabljati v vsakodnevnih tovornih prevozih (prav tam).

Takšna vozila spadajo k specialnim vozilom in jih uporabljamo samo za določene vrste prevozov. Specialna vozila lahko predstavljajo ekonomski riziko, saj predstavljajo pri neustreznem obsegu obratovanja izgubo (prav tam).

Slika 10: Primer specialnega vlečnega prevoznega sredstva

Vir: <http://www.cram.it/services/exceptional-transport-europe-machinery-industrial-goods/?lang=en>
(28.7.2018)

Kot manj zahtevne izredne prevoze lahko razumemo prevoze, kjer tovor presega samo eno pogojeno dimenzijo. Takšni prevozi se lahko opravljajo s standardnim prevoznim sredstvom. To pomeni, da lahko takšno vozilo uporabimo tudi za opravljanje vsakodnevnih prevozov (Dernulovec, 2015, 18).

Slika 11: Primer standardnega vlečnega prevoznega sredstva

Vir: http://www.lugaraluciano.it/en/exceptional_transport_catania.html (28.7.2018)

2.3.2 Vlečeno prevozno sredstvo

Vlečena prevozna sredstva za opravljanje izrednih prevozov so prilagojeni priklopniki in polpriklopniki. Narejena so tako, da imajo sposobnost velikega manevriranja. Delimo jih na nizke, visoke, klasične, odprte in zaprte. Večina jih je oblikovanih tako, da porazdelijo težo tovora in nizko težišče, kar pripomore k večji kontroli in stabilnosti tovora (Dernulovec, 2015, 18).

Polpriklopniki se od priklopnikov razlikujejo po tem, da se polpriklopniki ne pripnejo na vlečno vozilo, ampak se v eni točki naslanjajo na vozilo, to mesto imenujemo spoj. Polpriklopniki so z vlečnim vozilom spojeni preko sedla in kraljevega čepa. Sedlo je po navadi pri osnovnih vlečnih vozilih nameščeno na zgornji del šasije in od zadnje pogonske osi naprej. Osnovna oblika polpriklopnika ima po navadi tri osi. Vsi, ki imajo po več kot tri osi, pa so specialni polpriklopniki (Čuden [online], 2008, 31).

Sedlo je sestavljeno iz naležne ploskve iz teflona, ki ne potrebujejo dodatnega mazanja, in iz spojne čeljusti, ta se pri priklopu zaskoči in drži kraljevi čep, da ne izpade iz zatične kljuge, ta pa se povezuje s spojno čeljustjo in jo uporabljamo zato, da se pri odklopu polpriklopnika sprosti spojna čeljust (Čuden [online], 2008, 32).

Slika 12: Primer sedla

Vir: <http://si.jn-ketian.com/trailer-parts/trailer-fifth-wheel/professional-2-inch-trailer-fifth-wheel.html>

(29.7.2018)

Kraljevi čep je pritrjen na polpriklopnik in je edina povezava z vlečnim vozilom. Na polpriklopniku je pritrjen z osmimi vijaki. Kraljevi čep poskrbi, da se polpriklopnik in vlečno vozilo ne ločita (Čuden [online], 2008, 32).

Slika 13: Kraljevi čep

Vir: <http://www.traiding.si/deli-podvozja-in-priklopi/> (29.7.2018)

Kot že omenjeno poznamo več vrst polpriklopnikov (Čuden [online], 2008, 31):

- Klasične,
- nizke,
- visoke,
- odprte in zaprte ter
- specialne.

Slika 14: Primer klasičnega polpriklopnika

Vir: http://www.transportkonrad.com/en/exceptional_convoy/ (28.7.2018)

Na spodnji sliki vidimo primer osnovnega polpriklopnika, ki ima možnost podaljševanja svoje dolžine s pomočjo posebnega, ojačenega železnega profila, ki se nahaja v sredini (prav tam).

Slika 15: Podaljšan polpriklopnik

Vir: http://www.denbytransport.co.uk/special_projects/our_equipment/specialist_trailers (28.7.2018)

Pri nizkih vlečenih prevoznih sredstvih je poleg zelo dobrega manevriranja zelo pomembno še nizko dno, kar pripomore k pridobitvi dragocenih centimetrov pri visokem tovoru. To pomeni, da je tovor zaradi težišča bolj stabilen in je skoraj čisto pri tleh (prav tam).

Slika 16: Nizki polpriklopnik

Vir: <https://www.nooteboom.com/nooteboom-manoovr-latest-generation-multi-pl-semi-low-loaders-ground-breaking-innovation-for-abnormal-road-transport/> (28.7.2018)

Priklopniki so vlečna transportna sredstva, ki se ne naslanjajo na vlečno vozilo, ampak se direktno priklopijo na vlečno vozilo. Običajno imajo dve ali tri osi. Priklopniki, ki pa so namenjeni za opravljanje izrednih prevozov, pa lahko imajo tudi po več osi. Priklopnik in vlečno vozilo sta povezana z vlečnim drogom ali ojesom, ki ne izvaja funkcije vleke vozila, ampak se uporablja za krmiljenje priklopnika. Priklopniki so z vlečnim vozilom spojeni z vlečnim ušesom in vlečno sklopko. Vlečno uho je naprava za spajanje vlečnega vozila in vlečenega vozila, najdemo jo na koncu ojesa, ima valjasto odprtino za spajanje s samodejno vlečno sklopko. Vlečne sklopke so vgrajene na vlečnem vozilu in so namenjene spajanju priklopnika z vlečnim ušesom (Čuden [online], 2008, 29).

Slika 17: Vlečno uho (levo) in vlečna sklopka (desno)

Vir: <https://www.avto.net/Ads/details.asp?id=10089909> (levo) in <http://www.traiding.si/deli-podvozja-in-priklopi/> (desno) (29.7.2018)

Poznamo več vrst priklopnikov (prav tam):

- Nizke,
- visoke,
- klasične,
- zaprte in odprte ter
- specialne.

Na spodnjih dveh slikah lahko vidimo primer nizkega in klasičnega polpriklopnika. Razlika med tema dvema primeroma je v funkcionalnosti. Nizki polpriklopnik se uporablja za prevoz delovnih strojev, med tem ko klasičnega uporabljamo za več namenov in je najpogosteje uporabljen polpriklopnik (prav tam).

Slika 18: Primer nizkega polpriklopnika

Vir: https://www.bb.si/doc/diplome/Cuden_Matej.pdf (29.7.2018)

3 ANALIZA IZREDNEGA PREVOZA V CESTNEM PROMETU

3.1 PREDSTAVITEV PODJETJA TRANSPORT KONRAD

Podjetje Transport Konrad je iz Jurovskega Dola in deluje že od leta 1970. Danes je to manjše podjetje sposobno izvajati vse oblike izrednih prevozov. Uporabljajo svoj lastni vozni park, ki je sestavljen iz šestih kamionov Mercedes Actros 1845 in šestih klasičnih polpriklopnikov, ki so lahko kos najzahtevnejšim oblikam izrednih prevozov, prav tako uspešno opravljajo spremljanje izrednih prevozov z vozilom Volkswagen Caddy.

Slika 19: Konrad logotip

Vir: <http://www.transportkonrad.com/wp-content/uploads/2015/10/konrad-logo287x60.png> (7.12.2018)

3.2 POSTOPEK NAROČILA IZREDNEGA PREVOZA

Iz procesnega diagrama, ki je prikazan spodaj, lahko razberemo postopek naročila izrednega prevoza. Naročnik najprej poišče morebitne izvajalce izrednih prevozov za svoj tovor, jih seznaní z lastnostmi tovara, na podlagi katerih morebitni izvajalec pripravi ponudbo za storitev. Na podlagi dane ponudbe se naročnik prevoza odloči, ali bo ponudbo sprejel. V primeru, da se odloči negativno, se posel za izvajalca zaključi, naročnik pa poišče drugega izvajalca. Če pa se na podlagi ponudbe odloči, da je le-ta ustrezna, mu izvajalec določi pogoje, pot in prevozna sredstva za prevoz. Izvajalec pripravi vso dokumentacijo, ki jo potrebuje za opravljanje prevoza, in organizira spremstvo. Po uspešno zaključenem izvedbi prevoza se lahko posel zaključi.

Slika 20: Procesni diagram izvedbe

Vir: Lasten

3.3 POSTOPEK ORGANIZACIJE IZREDNEGA PREVOZA

Podjetje ima dolgoletne izkušnje na področju izrednih prevozov, tako na slovenskih tleh kot tudi v drugih tujih sosednjih državah. V prvi fazi sprejme ponudbo za organizacijo izrednega prevoza. Tako v podjetju sestavijo ponudbo za naročnika z vsemi potrebnimi podatki, na podlagi katerih se lahko naročnik odloči, ali bo sprejel ponudbo (Setrans [online], 2018).

Za vsak izredni prevoz posebej si podjetje pripravi mapo, v kateri so vsi dokumenti od začetka do konca izvedbe izrednega prevoza. V primeru, ko se naročnik odloči, da se strinja s ponudbo, mu pripravijo še pogoje poslovanja, v katerih so vključeni vsi podatki o plačilu storitve, njihova dodatna vprašanja ali kakšne posebne potrebe, ki jih je potrebno izpolnjevati pred izvedbo. Prav tako se posreduje približen itinerar izvedbe izrednega prevoza in vsi podatki o vlečnem in vlečenem prevoznem sredstvu (Setrans [online], 2018).

Ko so vse podrobnosti dogovorjene, se prične postopek najzahtevnejšega dela v izvajanju izrednih prevozov - pridobivanje vseh potrebnih dovoljenj za izvajanje izrednega prevoza in natančno načrtovanje poti. V RS si izvajalci prevoza pot načrtujejo sami, med tem ko v nekaterih drugih državah pot določijo institucije kar same. Kot primer lahko navedemo Nemčijo. Ko se odda vloga za pridobitev dovoljenja za izredni prevoz v Nemčiji, je k dovoljenju za izvedbo izrednega prevoza priložena tudi točno načrtovana prevozna pot z vsemi podrobnostmi (primer: na levi strani cestišča je most višji, kot na desni strani). To ogromno olajša samo izvedbo prevoza in zmanjša tveganje za nesrečo (Setrans [online], 2018).

Po pridobljeni dokumentaciji organizirajo še spremljevalno osebje, v tem primeru to opravljajo sami, saj imajo ustrezno usposobljene spremljevalne osebe, ki lahko spremljajo prevoz. V primeru, da podjetje nima zaposlenega ustrezno usposobljenega spremljevalnega osebja za izredne prevoze, bi morali najeti drugo podjetje, ki opravlja spremstva izrednih prevozov. Ko je vse urejeno, lahko predajo vozniku in spremljevalnemu osebju vso potrebno dokumentacijo, ki jo potrebujejo med prevozom tovora (Setrans [online], 2018).

3.4 PREVOZNA POGODBA

Ob sklenitvi posla za izvedbo izrednega prevoza se običajno podpiše prevozna pogodba. Ta zaveže podjetje, ki bo prevoz izvajalo in naročnika. Izvajalec se zaveže, da bo tovor prispel na namenjen kraj v točno določenem datumu, v stanju, kot je bilo sprejeto, in bo dostavljen pooblaščenemu prejemniku. Naročnik pa se zaveže, da bo poravnal vnaprej dogovorjen znesek, ki izhaja iz sklenjene pogodbe. V pogodbi se določi tudi približna pot in prevozno sredstvo, s katerim bo izveden izredni prevoz. Na podlagi naročnikovih informacij so zabeleženi tudi vsi podatki o tovoru (Setrans [online], 2018).

Ko so vse formalnosti s prevozno pogodbo zaključene, podjetje preda naročniku tovorni list. Ta se izda v treh izvodih; enega prejme naročnik, dva pa obdrži izvajalec. Pred izvedbo prevoza dobi voznik en izvod tovrnega lista, ki ga mora imeti ves čas prevoza ob sebi (Setrans [online], 2018).

Mednarodni tovorni list CMR, predstavljen na sliki 21, vsebuje naslednje podatke (Setrans [online], 2018):

- Pošiljatelja in prejemnika,
- predviden kraj razklada in kraj naklada,
- podatke o prevozniku,
- podatke o prevoznem sredstvu,
- podatke o tovoru,
- znesek prevoznine in kdo krije prevoznino,
- žig in podpis pooblaščenih oseb.

The image shows a complex CMR bill of lading form with multiple sections and tables. The form is oriented vertically and contains various fields for data entry, including sender and recipient information, vehicle details, cargo description, and a table for cargo items. The bottom of the form features the logo of the International Union of Railways (UIC) and the text 'INTERNATIONAL GARETLE DE VOYAGE' and 'MEDIANT INTERNACIONAL'. The bottom right corner contains a circular logo with the letters 'CWB'.

Slika 21: CMR tovorni list

Vir: https://www.cmrwaybill.com/sites/default/files/downloads/cmr_slo.pdf (27.8.2019)

3.5 ANALIZA IZREDNEGA PREVOZA DROBILNIC BETONA

3.5.1 Izredni prevoz drobilnic betona

Za prikaz praktičnega primera izrednega prevoza nam je podjetje Transport Konrad ponudilo priložnost, da smo lahko prisostvovali pri prevozu dveh drobilnic betona na relaciji Lendava – Liezen (Avstrija).

Osnovni podatki o prevozu:

Predmet prevoza sta bila dva kosa betonske drobilnice. Prevoz drobilnice je zaradi preseganja dimenzije v širini izredni prevoz II. kategorije:

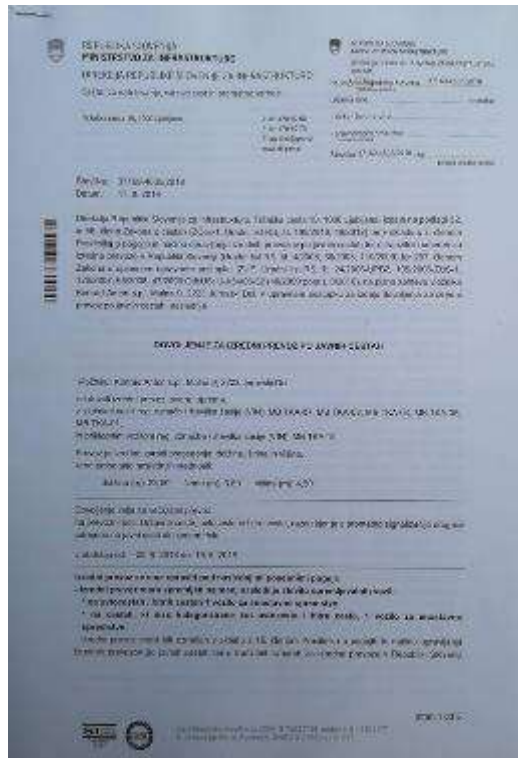
- Dolžina tovara: 7 m,
- širina tovara: 3,18 m,
- skupna masa: 6,5 t.

Slika 22: Drobilnik betona

Vir: Lasten

Ker je podjetje Transport Konrad imelo izdano dovoljenje za izvajanje izrednih prevozov za obdobje enega leta, ki so ga pridobili 20. 8. 2018 in je veljalo do 19. 8. 2019, ni bilo potrebe po vlogi za novo dovoljenje.

Slika 23: Dovoljenje za opravljanje izrednih prevozov

Vir: Lasten

Pred prevozom sta naročnik prevoza, v tem primeru podjetje Marmetal d.o.o., in prevoznik Transport Konrad, uredila še CMR obrazec, ga obojestransko podpisala in ožigosala, nato je naročnik izvajalcu prevoza predal dobavnico.

Slika 24: CMR obrazec

Vir: Lasten

Za izredni prevoz dveh drobilnikov betona je podjetje Transport Konrad izbralo vlačilca Mercedes Actros 1845 in priklopno vozilo Schwarzmuller jumbo. Voznik je pri sebi imel slovensko dovoljenje za opravljanje izrednih prevozov, avstrijsko dovoljenje za opravljanje izrednih prevozov (Ker po avstrijski zakonodaji tovor ni presegal širine 4 m in osne obremenitve, so lahko uporabili že v naprej izdano dovoljenje, ki je veljalo eno leto. V primeru, da bi tovor presegal predpisane omejitve v širino, pa bi potrebovali avstrijsko pooblaščenno spremstvo), CMR obrazec in dobavnico za tovor.

Vlačilec Mercedes Actros 1845 ima šestvaljni motor moči 330 kW, ki je zmožen razviti 2200 Nm navora. Največja dovoljena masa vlečnega vozila znaša 35.561 kg, osna obremenitev pa na prednjih kolesih 7.500 kg in na zadnjih 11.500 kg.

Slika 25: Vlačilec in priklopno vozilo

Vir: Lasten

Spremnstvo izrednega prevoza je opravljal uslužbenec podjetja Transport Konrad z ustreznim veljavnim dovoljenjem. Spremnstvo prevoza je opravljal z vozilom Volkswagen tipa Caddy.

Slika 26: Spremljevalno vozilo

Vir: Lasten

Glede na priložene načrte tovora so ugotovili, da je prvi kos tovora najbolje postaviti naprej in ga blokirati na prednjo steno, takoj za prvim kosom je sledil še drugi kos. Tovor so pritrdili s štirimi povezovalnimi trakovi s silo 2500 daN, med nakladalno površino in tovor pa so vstavili protizdrsne gumirane podloge, kot prikazuje slika 27.

Slika 27: Protidrsna guma

Vir: Lasten

Tovor so pritrčili na nakladalno površino tako, da so vstavili dva privezovalna trakova počez čez tovor in dva privezovalna trakova pod kotom na zgornji del tovara.

Slika 28: Pritrjevanje tovara za izredni prevoz

Vir: Lasten

Ko se je nakladanje vozila zaključilo in je bil tovor pravilno in ustrezno zavarovan (pritrjen na nakladalno površino), je voznik vozila tovor in priklopnik ustrezno označil z napisom **IZREDNI PREVOZ**.

Na priklopnem vozilu je se na vsaki strani priklopnika izvleče opozorilna tabla, ki opozarja, da iz vozila izstopa del tovora, saj je šlo za preseganje pogojev v širini.

Slika 29: Stranska opozorilna tabla

Vir: Lasten

Na koncu priklopnika je voznik namestil tudi tablo, ki opozarja na izredni prevoz in opozorilno tablo z lučko, da se tovor nadaljuje preko priklopnika. Opozorilna tabla z lučko na slovenskih cestah ni predpisana, ampak ker se je izredni prevoz nadaljeval po cestnem omrežju v Republiki Avstriji, kjer to tablo potrebujejo, so le-to namestili že pred prevozom.

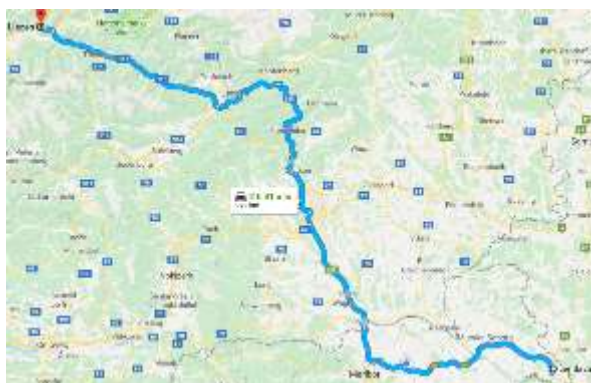

Slika 30: Opozorilna lučka in napis

Vir: Lasten

Načrtovanje poti je potekalo brez težav, saj relacija prevoza ni predstavljala večjih ovir na poti. Naročnik prevoza se je nahajal čisto blizu vhoda na slovensko avtocesto proti Šentilju,

kjer so prečkali mejo in se napotili proti Liezenu. Čas potovanja je bil tri ure in pol. Prevoz je potekal brez težav, čeprav je potekal podnevi. Na spodnji sliki je prikazana prepeljana pot.

Slika 31: Načrt poti za prevoz

Vir: Lasten

3.5.2 Ugotovitev

Z izvedbo obravnavanega izrednega prevoza prevozno podjetje ni imelo težav, saj sam tovor ni predstavljal večjih preseganj v dimenzijah. Ker je tovor še ustrezal pogojem dovoljenja, ki ga je imelo podjetje izdano za obdobje enega leta, niso potrebovali novega dovoljenja za prevoz po slovenskem cestnem omrežju. Prav tako so imeli letno dovoljenje za izvajanje izrednega prevoza v Avstriji, ki je bilo še veljavno.

Na podlagi navedenega primera lahko zasledimo, da se Avstrija in Slovenija v primeru izrednih prevozov na prvi pogled ne razlikujeta veliko. Avstrija se od Slovenije razlikuje v tem, da izrednih prevozov ne kategorizirajo, ampak opredelijo točno določene dimenzije. Razlika je tudi v času, ki je potreben za izdajo dovoljenja. Če to poenostavimo (Zagajšek [online], 2017, 88):

- Pri izrednih prevozih do 3,2 metra širine, 4,5 metra višine, 19,80 metra dolžine in 44 ton mase izdajo dovoljenje v obdobju 10 dni.
- Pri izrednih prevozih do 4 metre širine, 4,5 metra višine, 2,2 metra dolžine in 60 ton mase je rok izdaje dovoljenja do 14 delovnih dni.
- Pri izrednih prevozih večjih dimenzij pa je rok izdaje dovoljenja od 3 do 5 tednov, odvisno od zahtevnosti prevoza.

Vendar rok za izdajo dovoljenj v državah EU ni povsod takšen kot v Avstriji. Tako so v Franciji čakalni roki za pridobitev dovoljenja za izredni prevoz tudi do 8 tednov, v Italiji pa nekje od 3 do 5 tednov (Zelena Slovenija [online], 2018).

Znani termini za vsako dovoljenje lahko zelo razbremenijo organizacijo samega postopka izvedbe izrednega prevoza. V Avstriji poteka pridobivanje dovoljenj hitreje kot v Sloveniji zaradi boljše organizacije samih institucij zadolženih za izdajo dovoljenj. Na hitrejši postopek vpliva tudi to, da sta poleg pridobivanja dovoljenja, hitrejša tudi načrtovanje poti in organizacija spremstva (prav tam).

Dovoljenja lahko veljajo za obdobje 20 dni do datuma prevzema, kar je dobro, saj se lahko dovoljenje prevzame malo pred samo izvedbo prevoza. Ministrstvo za infrastrukturo samo izvajalca izrednih prevozov ne preverja v smislu, ali podatki navedeni v vlogi za dovoljenje držijo, saj sklepajo, da dajejo prevozniki glede na visoke kazni in glede na redne kontrolne točke na poti, ki so bolj pogoste kot v Sloveniji, resnične podatke (prav tam).

Strošek primera na relaciji Lendava – Liezen (v ceno so vključeni stroški goriva, cestnine, plača voznika, spremstvo in avtomatizacija vozila) je za naročnika predstavljal malo manj kot 1500 €. To je vse, kar so nam zaupali pri podjetju Konrad Transport.

3.5.3 Primerjava med državami

Na podlagi zgornjega primera, torej prevoza drobilnika betona dimenzij:

- Dolžina tovara: 7 m,
- širina tovara: 3,18 m,
- skupna masa: 6,5 t

bomo naredili primerjavo izvedbe takšnega prevoza v štirih sosednjih državah Slovenije, v katera se slovenska podjetja pogosto odpravljajo. Pri nas tak prevoz ustreza pogojem prevoza II. kategorije, vsaka država pa ima svoje kriterije.

Roki za izdajo dovoljenja so odvisni od kategorije izrednega prevoza, saj je potrebno za zahtevnejši prevoz vložiti več dokumentacije in formularjev. Kar pomeni tudi, da mora več institucij odobriti izvedbo izrednega prevoza.

3.5.3.1 Slovenija

Rok za izdajo dovoljenja za izredni prevoz ob popolni vlogi za dovoljenja, je potrebno oddati vsaj (Dremelj [online], 2007, 32):

- Za izredni prevoz I. kategorije najmanj 10 dni pred predvidenim začetkom izvajanja izrednega prevoza,
- za izredni prevoz II. kategorije najmanj 15 dni pred predvidenim začetkom izvajanja izrednega prevoza,
- za izredni prevoz III. kategorije najmanj 30 dni pred predvidenim začetkom izvajanja izrednega prevoza.

Torej v Sloveniji bi za izbrani izredni prevoz morali vložiti vlogo za dovoljenje vsaj 15 dni pred samo izvedbo.

3.5.3.2 Hrvaška

Na Hrvaškem izredni prevoz ni kategoriziran, ampak se kljub temu izredni prevozi obravnavajo kot v Sloveniji. Rok za izdajo dovoljenja za izredni prevoz ob popolni vlogi za dovoljenja, je potrebno oddati vsaj (Dremelj [online], 2007, 33):

- Za izredni prevoz do 3,5 m širine, 20 m dolžine, 4,3 m višine in do 60 t mase je potrebno vložiti najmanj 3 dni pred predvidenim začetkom izvajanja izrednega prevoza,
- za vse ostale dimenzije je za dovoljenje potrebno vložiti vlogo vsaj 10 do 30 dni pred samo izvedbo izrednega prevoza.

3.5.3.3 Avstrija

Avstrija je glede časovnih obdobij od vseh štirih držav najbolj podobna Sloveniji. V Avstriji prav tako ni posebnih kategorij kot pri nas, ampak je opredeljeno koliko časa pred izvedbo je potrebno oddati vlogo, glede na dimenzije (Dremelj [online], 2007, 33):

- Pri izrednem prevozu do 3,2 m širine, 4,3 m višine, 19,8 m dolžine in 44 t mase je potrebno vložiti vlogo 10 delovnih dni pred samo izvedbo,
- pri izrednem prevozu do 4 m širine, 4,5 m višine, 22 m dolžine in 60 t mase je potrebno vložiti vlogo 14 delovnih dni pred samo izvedbo,
- pri ostalih večjih dimenzijah pa je rok za izdajo dovoljenja od 3 do 5 tednov, odvisno od kompleksnosti prevoza.

3.5.3.4 Italija

Italija prav tako kot Avstrija in Hrvaška nima posebnih kategorij izrednih prevozov, zato je tudi tukaj časovno obdobje pridobitve dovoljenja odvisno od dimenzij. Posebnost pri Italiji je v tem, da tukaj na časovnost vpliva regija, po kateri poteka pot, saj je potrebno za vsako regijo svoje dovoljenje. Ne glede na to, pa je časovna pridobitev dovoljenja v vseh regijah enaka (Dremelj [online], 2007, 34):

- Pri izrednem prevozu do 3,2 m širine, 4,3 m višine, 20 m dolžine in 44 t mase je potrebno vložiti vlogo 14 delovnih dni pred samo izvedbo prevoza,
- pri izrednem prevozu do 4,5 m širine, 4,5 m višine, 23 m dolžine in 60 t mase je potrebno vložiti vlogo 3 do 5 tednov pred samo izvedbo,
- pri ostalih večjih dimenzijah pa je rok za izdajo dovoljenja od 2 do 3 mesece.

4 SKLEP

Diplomsko delo obravnava analizo izrednih prevozov, torej smo obravnavali prevoz tovora, ki zahteva specifični prevoz. Če vlečno vozilo skupaj z nedeljivim tovorom ali samo presega eno od dimenzij širine, dolžine, višine, skupno maso ali osno obremenitev, ki jih določa zakonodaja RS, se to kategorizira kot izredni prevoz. Skozi diplomsko delo smo spoznali, da delo z izrednimi prevozi oziroma z izvajanjem le-teh od izvajalcev terja dobro predpripravo, načrtovanje in organizacijo.

V diplomskem delu smo obravnavali naslednja področja:

- Osnovna izhodišča za izvedbo izrednih prevozov, kjer je naveden pregled zakonodaje, postopek dovoljenja za izredne prevoze in prevozna sredstva za izvedbo izrednih prevozov.
- V empiričnem delu smo opisali postopek izvedbe izrednega prevoza. Podjetje Transport Konrad je prepeljalo drobilnik betona iz Lendave do avstrijskega Liezena. Prevoz drobilnikov je zaradi preseganje dimenzije v širini izredni prevoz II. kategorije. Tovor je imel naslednje dimenzije: dolžina tovora: 7 m, širina tovora: 3,18 m, skupna masa: 6,5 t. Prevoz je potekal na podlagi letnega dovoljenja.

Izredne prevoze v vsaki državi posebej spremljajo različne pravne podlage, ki jih je potrebno upoštevati. Povedali smo, da so v Franciji čakalni roki za pridobitev dovoljenja za izredni prevoz tudi do 8 tednov, v Italiji nekje od 3 do 5 tednov, v Avstriji do 14 dni, za zelo zahtevne izredne prevoze pa tudi od 3 do 5 tednov.

Zaradi specifik pri prevozu izrednih tovorov se vse več prevoznških podjetij specializira samo za izredne prevoze. Na področju RS lahko zasledimo porast teh specializiranih podjetij.

VIRI, LITERATURA

- 1) Čuden M., [online]. *Tehnične značilnosti prevoznih sredstev za opravljanje izrednih prevozov*. 2008. (Citirano: 10.8.2018). Dosegljivo na naslovu: https://www.bb.si/doc/diplome/Cuden_Matej.pdf
- 2) Dernulovec, N. [online]. *Izredni prevozi v podjetju D&D*. 2015. (Citirano: 10.8.2018). Dosegljivo na naslovu: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=82062>
- 3) E-uprava RS [online]. *Izredni prevoz po javnih cestah*. 2018. (Citirano: 10.8.2018). Dosegljivo na naslovu: <https://e-uprava.gov.si/podrocja/promet/cestni-promet/izredni-prevoz.html>
- 4) PIS RS [online]. *Pravilnik o obliki, pogojih in načinu uporabe posebnih svetlobnih znakov vozil za izredne prevoze*. 79/11. (Citirano: 7. 12. 2018). Dosegljivo na naslovu: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV10897>
- 5) PIS RS [online]. *Pravilnik o pogojih in načinu opravljanja izrednih prevozov po javnih cestah ter o tranzitnih smereh za izredni prevoze v Republiki Sloveniji*. 4/08, 36/08, 110/09, 48/10 in 109/10. (Citirano: 10.8.2018). Dosegljivo na naslovu: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV8226#>
- 6) PIS RS [online]. *Zakon o cestah*. 109/10, 48/12, 36/14, 46/15 in 10/18. (Citirano: 7. 12. 2018). Dosegljivo na naslovu: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5788>
- 7) PIS RS [online]. *Zakon o pravilih cestnega prometa*. 69/17, 68/16, 54/17 in 3/18. (Citirano: 7. 12. 2018). Dosegljivo na naslovu: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5793>
- 8) SETRANS [online]. *O podjetju*. (Citirano 7. 12. 2018). Dosegljivo na naslovu: <https://www.setrans.si/o-podjetju/>
- 9) Zagajšek, L., M. [online]. *Izredni prevoz tovora po cesti*. 2017. (Citirano: 10.8.2018). Dosegljivo na naslovu: https://www.academia.edu/32399053/Izredni_prevoz_tovora.docx
- 10) Zelena Slovenija [online]. *Število dovoljenj za tranzit preko Slovenije narašča*. (Citirano: 10.8.2018). Dosegljivo na naslovu: <http://www.zelenaslovenija.si/revija->

[eol-/aktualna-stevilka/logistika/3722-stevilo-dovoljenj-za-tranzit-preko-slovenije-narasca-eol-108](#)

- 11) Dremelj, K. [online]. *Organiziranje izrednih prevozov: Primerjava podjetji v izbranih državah*. 2007. (Citirano: 21.5.2019). Dosegljivo na naslovu: http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/dremelj2760.pdf

SEZNAM SLIK

SLIKA 1: PRIMER SPREMLJEVALNEGA VOZILA	8
SLIKA 2: TRIOPAN	9
SLIKA 3: DVE SVETILKI IN VARNOSTNI JOPIČ	9
SLIKA 4: MERILNIK VIŠINE	10
SLIKA 5: MERILNIK DOLŽINE	10
SLIKA 6: SVETLOBNA TABLA ZAHTEVNEGA SPREMLJEVALNEGA VOZILA	11
SLIKA 7: PRIMER DOVOLJENJA ZA IZREDNI PREVOZ	15
SLIKA 8: PRIMER IZREDNEGA PREVOZA ZA OBRAMBNE POTREBE	16
SLIKA 9: IZJEMA IZREDNEGA PREVOZA, VLEKA AVTOBUSA	17
SLIKA 10: PRIMER SPECIALNEGA VLEČNEGA PREVOZNEGA SREDSTVA	18
SLIKA 11: PRIMER STANDARDNEGA VLEČNEGA PREVOZNEGA SREDSTVA	19
SLIKA 12: PRIMER SEDLA	20
SLIKA 13: KRALJEVI ČEP	20
SLIKA 14: PRIMER KLASIČNEGA POLPRIKLOPNIKA	21
SLIKA 15: PODALJŠAN POLPRIKLOPNIK	21
SLIKA 16: NIZKI POLPRIKLOPNIK	21
SLIKA 17: VLEČNO UHO (LEVO) IN VLEČNA SKLOPKA (DESNO)	22
SLIKA 18: PRIMER NIZKEGA POLPRIKLOPNIKA	23
SLIKA 19: KONRAD LOGOTIP	24
SLIKA 20: PROCESNI DIAGRAM IZVEDBE	25
SLIKA 21: CMR TOVORNI LIST	27
SLIKA 22: DROBILNIK BETONA	28
SLIKA 23: DOVOLJENJE ZA OPRAVLJANJE IZREDNIH PREVOZOV	29
SLIKA 24: CMR OBRAZEC	30
SLIKA 25: VLAČILEC IN PRIKLOPNO VOZILO	31
SLIKA 26: SPREMLJEVALNO VOZILO	31
SLIKA 27: PROTIDRSNA GUMA	32
SLIKA 28: PRITRJEVANJE TOVORA ZA IZREDNI PREVOZ	32
SLIKA 29: STRANSKA OPOZORILNA TABLA	33
SLIKA 30: OPOZORILNA LUČKA IN NAPIS	33
SLIKA 31: NAČRT POTI ZA PREVOZ	34